

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

6 päivänä maaliskuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Sosiaalipolitiikka — Yrityksen luovutus — Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen — Direktiivi 2001/23/EY — Työsuhteiden siirtyminen liiketoiminnan sellaisen osan sopimusperusteisen luovutuksen yhteydessä, jota ei voida pitää ennen luovutusta olemassa olleena itsenäisenä taloudellisenä yksikkönä

Asiassa C-458/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunale di Trento (Italia) on esittänyt 20.9.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.10.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Lorenzo Amatori ym.

vastaaan

Telecom Italia SpA ja

Telecom Italia Information Technology Srl, aiemmin Shared Service Center Srl,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Safjan sekä tuomarit J. Malenovský (esittelevä tuomari) ja A. Prechal,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Lorenzo Amatori ym., edustajanaan avvocato R. Bolognesi,
- Telecom Italia SpA ja Telecom Italia Information Technology Srl, aiemmin Shared Service Center Srl, edustajinaan avvocato A. Maresca, avvocato R. Romei ja avvocato F. R. Boccia,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato L. D'Ascia,
- Euroopan komissio, asiamiehinään C. Cattabriga ja J. Enegren,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY (EYVL L 82, s. 16) 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan tulkintaa.
- 2 Pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajina ovat Lorenzo Amatori ja 74 muuta henkilöä ja vastaajina Telecom Italia SpA (jäljempänä Telecom Italia) ja Telecom Italia Information Technology Srl, aiemmin Shared Service Center Srl (jäljempänä TIIT), ja jossa on kyse siitä, onko sitä, että Telecom Italia on siirtänyt IT Operations -nimisen tietoteknisen toimialan (jäljempänä IT Operations -toimiala) TIITille, pidettävä yritystoiminnan osan luovutuksena.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivillä 2001/23 on kumottu ja korvattu työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14.2.1977 annettu neuvoston direktiivi 77/187/ETY (EYVL L 61, s. 26), sellaisena kuin se oli muutettuna 29.6.1998 annetulla neuvoston direktiivillä 98/50/EY (EYVL L 201, s. 88).
- 4 Direktiivin 2001/23 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”On tarpeen huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu.”
- 5 Direktiivin 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään seuraavaa:

a) Tätä direktiiviä sovelletaan yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta.

b) Jollei a alakohdasta ja tämän artiklan jäljempänä olevista säännöksistä muuta johdu, tässä direktiivissä tarkoitettuna luovutuksena pidetään oman identiteettinsä säilyttävän taloudellisen yksikön luovuttamista, jolla tarkoitetaan pää- ja sivutoimisen taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi järjestettyä resurssikokonaisuutta.”
- 6 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Ne luovuttajan oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työ sopimuksesta tai työsuhteesta, siirtyvät tällaisen luovutuksen seurauksena luovutuksensaajalle.”

- 7 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja neljännessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos yritys, liike taikka yritys- tai liiketoiminnan osa säilyttää itsenäisyytensä, niiden työntekijöiden edustajat tai edustus, joita luovutus koskee, säilyttävät jäsenvaltion lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten tai sopimuksen nojalla ennen luovutuspäivää vallinneiden ehtojen ja olosuhteiden mukaisen asemansa ja niiden mukaiset tehtävänsä edellyttäen, että työntekijöiden edustuksen perustamisen kannalta tarpeelliset ehdot täyttyvät.”

--

Jos yritys, liike taikka yritys- tai liiketoiminnan osa ei säilytä itsenäisyyttään, jäsenvaltiot toteuttavat tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että siirtyneillä työntekijöillä, joilla oli edustajat ennen luovutusta, on edelleen asianmukainen edustus siihen asti, kunnes työntekijöiden edustus on nimetty tai järjestetty uudelleen kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.”

- 8 Direktiivin 2001/23 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen soveltaa tai ottaa käyttöön työntekijälle edullisempia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä tai sallia työntekijälle edullisempien työehtosopimusten tai työmarkkinaosapuolten välisten sopimusten soveltaminen tai edistää niiden soveltamista.”

Italian oikeus

- 9 Italian siviililain (codice civile) 2112 §:n 1 ja 5 momentissa, sellaisena kuin tämä pykälä on muutettuna 14.2.2003 annetussa laissa nro 30 tarkoitettujen työllisyyttä ja työmarkkinoita koskevien lainsäädäntövaltuuksien toimeenpanosta 10.9.2003 annetun asetuksen nro 276/2003 (decreto legislativo n. 276 – Attuazione delle deleghe in materia di occupazione e mercato del lavoro, di cui alla legge 14 febbraio 2003, n. 30; GURI nro 235, 9.10.2003, Supplemento ordinario) 32 §:llä ja sellaisena kuin se oli voimassa tosiseikkojen tapahtumahetkellä, säädetään seuraavaa:

”1. Liikkeenluovutuksen yhteydessä työsuhte jatkuu luovutuksensaajan kanssa --

--

5. Tässä pykälässä tarkoitetaan liikkeenluovutuksella kaikkia niitä toimia, joiden johdosta sellaisen organisoidun, voittoa tavoittelevan tai yleishyödyllisen taloudellisen toiminnan omistus siirtyy joko sopimukseen perustuvan luovutuksen tai sulautumisen avulla, joka oli olemassa ennen luovutusta ja joka säilyttää luovutuksen yhteydessä identiteettinsä siitä riippumatta, minkä tyyppisen sopimuksen tai päätöksen perusteella luovutus on toteutettu, mukaan lukien liiketoiminnan tuotto-oikeuden luovutus ja sen vuokraaminen. Tämän pykälän säännöksiä sovelletaan vastaavasti liiketoiminnan sellaisen osan luovutukseen, jota voidaan pitää organisoidun taloudellisen toiminnan itsenäisenä toiminnallisena osana, jonka luovuttaja ja luovutuksensaaja ovat luovutushetkellä sellaisenaan yksilöineet.”

- 10 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy lisäksi ilmi, että siviililain 2112 §:n 5 momentin viimeisessä virkkeessä, sellaisena kuin se oli ennen asetuksen nro 276/2003 antamista, säädettiin seuraavaa:

”Tämän pykälän säännöksiä sovelletaan vastaavasti liiketoiminnan sellaisen osan luovutukseen, jota voidaan pitää tässä momentissa tarkoitettulla tavalla organisoidun taloudellisen toiminnan itsenäisenä toiminnallisena osana, joka oli sellaisenaan olemassa ennen luovutusta ja joka säilyttää identiteettinsä luovutuksen yhteydessä.”

- 11 Ennakkoratkaisupyynnössä todetaan lisäksi, että siinä tapauksessa, ettei kyse ole siviililain 2112 §:n 5 momentissa tarkoitettusta liikkeen tai liiketoiminnan osan luovutuksesta, työsopimusten luovutukseen työnantajan toimesta sovelletaan siviililain 1406 §:ää, jonka mukaan tällainen luovutus edellyttää työntekijän suostumusta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 12 Telecom Italia uudisti yrityksensä sisäistä organisaatiota helmikuussa 2010.
- 13 Ennen organisaatiouudistusta Telecom Italiassa oli eri osastoista muodostuva Technology and Operations -niminen pääosasto, johon muun muassa Information Technology -toimiala kuului. Information Technology muodosti yhtenäisen organisaatorakenteen, johon kuuluivat seuraavat tietotekniikan toiminnot: tietotekniikan innovaatio, suunnittelu, toteutus ja sovellusten hyväksikäyttö sekä infrastruktuurien käyttö. Mainitussa sisäisessä organisaatiouudistuksessa Telecom Italia jakoi Information Technology -toimialan noin kymmeneen eri toimialaan eli toimintoihin, kuten IT Operations, IT Governance ja nk. Ingegnerie (Engineering). Ingegnerie-toimintoihin oli koottu innovaatio- ja suunnittelu.
- 14 Kolme yksikköä, joiden joukossa oli toteutuksesta vastaava Software and test factory, liitettiin IT Operations -toimialaan.
- 15 IT Operations -toimialan perustamisen jälkeen Ingegnerie-toimialan työntekijät ja Software and test factory -yksikön työntekijät toimivat edelleen yhteistyössä.
- 16 Lisäksi on huomattava, että vielä IT Operations -toimialan perustamisen ja luovuttamisen jälkeenkin Software and test factory -yksikkö sai ohjeita Telecom Italialta.
- 17 Telecom Italia siirsi 28.4.2010 IT Operations -toimialan tytäryhtiölleen TIITille apporttina. IT Operationsin alaisuudessa työskentelevät pääasian kantajat jatkoivat työsuhteissaan siviililain 2112 §:n 1 momentin mukaisesti luovutuksensaajan palveluksessa ilman, että heidän suostumustaan tähän olisi saatu.
- 18 He katsoivat, ettei kyseistä apporttia voitu pitää siviililain 2112 §:n 5 momentissa tarkoitettuna liiketoiminnan osan luovutuksena, ja saattoivat asian Tribunale di Trenton (Trenton alioikeus) ratkaistavaksi työoikeudellisia asioita käsittelevänä tuomioistuimena vaatien sitä toteamaan, ettei apporttiin voitu vedota heitä vastaan ja että heidän työsuhteensa Telecom Italiaan säilyivät entisellään.
- 19 Pääasian kantajat ovat kanteessaan todenneet, että ennen IT Operations -toimialan liittämistä TIITin pääomaan, toimialaa ei voitu pitää Telecom Italian organisaatiossa toiminnallisesti itsenäisenä yksikkönä. Tämän lisäksi he ovat esittäneet, ettei kyseistä toimialaa ollut olemassa ennen luovutusta. Heidän mukaansa luovuttajan vaikutusvalta luovutuksensaajaan on lisäksi omiaan estämään sen, että apporttia voitaisiin pitää liiketoiminnan luovutuksena.
- 20 IT Operations -toimialan apportin jälkeenkin valtaosa TIITin toiminnasta toteutettiin Telecom Italialle.
- 21 Tribunale di Trento päätti tässä vaiheessa lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko liiketoiminnan osan luovutusta koskeva unionin lainsäädäntö (erityisesti [direktiivin 2001/23/EY] 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta yhdessä sen 3 artiklan 1 kohdan kanssa) esteenä siviililain 2112 §:n 5 momentin kaltaiselle kansalliselle säännölle, jonka mukaan luovutuksensaaja voi tulla luovuttajan sijaan työsuhteiden osapuoleksi ilman luovutettujen työntekijöiden suostumusta silloinkin, kun luovutuksen kohteena ollutta liiketoiminnan osaa ei voida pitää

sellaisena jo ennen luovutusta olemassa olleena, toiminnallisesti itsenäisenä taloudellisena yksikkönä, joka olisi ollut luovutushetkellä sellaisenaan luovuttajan ja luovutuksensaajan yksilöitävissä?

- 2) Onko liiketoiminnan osan luovutusta koskeva unionin lainsäädäntö (erityisesti [direktiivin 2001/23/EY] 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta yhdessä sen 3 artiklan 1 kohdan kanssa) esteenä siviililain 2112 §:n 5 momentin kaltaiselle kansalliselle säännölle, jonka mukaan luovutuksensaaja voi tulla luovuttajan sijaan työsuhteiden osapuoleksi ilman luovutettujen työntekijöiden suostumusta silloinkin, kun luovuttajayrityksellä säilyy luovutuksen jälkeenkin huomattava vaikutusvalta luovutuksensaajaan, mikä ilmenee tiukasta sidonnaisuudesta luovuttajaan yritysten välisen toimeksiantosuhteen vuoksi ja siitä, että liiketoiminnallinen riski jää kummankin yrityksen kannettavaksi?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 22 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin haluaa ensimmäisellä kysymyksellään vastauksen itse asiassa siihen, onko direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle lainsäädännölle, jossa sallitaan yritystoiminnan osan luovutuksen yhteydessä se, että luovutuksensaaja tulee työsuhteiden osapuoleksi luovuttajan sijaan tilanteessa, jossa kyseisen yritystoiminnan osan ei voida katsoa muodostaneen toiminnallisesti itsenäistä taloudellista yksikköä ennen kuin se luovutettiin.

Tutkittavaksi ottaminen

- 23 Telecom Italia ja TIIT katsovat, ettei ensimmäinen kysymys täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, koska se on johdettu perusteettomasta olettamasta, jonka mukaan luovutuksen kohteena olleen toimialan olisi pitänyt olla olemassa yksikkönä ennen luovutusta. Niiden mukaan luovutusta edeltävän olemassaolon käsitettä ei ole siviililain 2112 §:n uudessa sanamuodossa eikä direktiivissä 2001/23, eikä sitä tunneta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössäkään.
- 24 Todettakoon tähän, ettei väite siltä osin, kuin se kohdistuu siviililain 2112 §:ään, kyseenalaista ensimmäisen kysymyksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymistä, vaan se kohdistuu unionin tuomioistuimen toimivaltaan.
- 25 Vaikka SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu perussopimusten tulkinnasta sekä Euroopan unionin toimielimen, elimen tai laitoksen säädöksen pätevyydestä ja tulkinnasta, kansallisen oikeuden tulkinta ei kuulu sen tehtäviin.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei kuitenkaan ole pyytänyt unionin tuomioistuinta tulkitsemaan Italian kansallista oikeutta, vaikka Telecom Italia ja TIIT ovat näin väittäneet, vaan se on tulkinnut sitä itse.
- 27 Se, onko luovutusta edeltävää olemassaoloa pidettävä direktiiville 2001/23 vieraana käsitteenä, ei myöskään ole unionin tuomioistuimen toimivallan ulkopuolelle jäävä kysymys, koska se ei liity ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottamiseen vaan sen sisältämään asiakysymykseen (ks. analogisesti yhdistetyt asiat C-457/11–C-460/11, VG Wort ym., tuomio 27.6.2013, tuomion 46 kohta).
- 28 Edellä esitettyjen huomioiden perusteella voidaan siis katsoa, että Tribunale di Trenton esittämä kysymys täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

Asiakysymys

- 29 Aluksi on mainittava siitä, että direktiiviä 2001/23 voidaan soveltaa kaikissa tilanteissa, joissa sopimuksen perusteella vaihtuu yrityksen toiminnasta vastuussa oleva luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolle kuuluvat työnantajan velvollisuudet yrityksen työntekijöitä kohtaan (ks. asia C-463/09, CLECE, tuomio 20.1.2011, Kok., s. I-95, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sen määrittämiseksi, onko kyseessä direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yrityksen ”luovutus”, ratkaisevaa on se, säilyttääkö kyseinen yksikkö identiteettinsä sen jälkeen, kun se on siirtynyt uudelle työnantajalle (ks. vastaavasti mm. asia C-108/10, Scattolon, tuomio 6.9.2011, Kok., s. I-7491, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 31 Luovutuksen on kohdistuttava sellaiseen pysyvällä tavalla järjestettyyn taloudelliseen yksikköön, jonka toiminta ei rajoitu vain määrätyn urakan toteuttamiseen. Tällaisen yksikön muodostaa henkilöiden ja muiden tekijöiden organisoitu kokonaisuus, jonka avulla on mahdollista harjoittaa omiin tavoitteisiin tähtäävää taloudellista toimintaa ja joka on riittävän organisoitu ja itsenäinen (ks. yhdistetyt asiat C-127/96, C-229/96 ja C-74/97, Hernández Vidal ym., tuomio 10.12.1998, Kok., s. I-8179, 26 ja 27 kohta; asia C-458/05, Jouini ym., tuomio 13.9.2007, Kok., s. I-7301, 31 kohta ja em. asia Scattolon, tuomion 42 kohta).
- 32 Tästä seuraa direktiivin soveltamisen kannalta muun muassa, että kyseisen taloudellisen yksikön on pitänyt ennen luovutusta olla toiminnallisesti riittävän itsenäinen, ja itsenäisyyden käsite viittaa asianomaisen työntekijäryhmän johdolle myönnettyyn toimivaltaan organisoida suhteellisen vapaasti ja itsenäisesti työt kyseisen ryhmän sisällä ja erityisesti toimivaltaan antaa määräyksiä ja ohjeita ja jakaa työtehtäviä kyseessä olevaan ryhmään kuuluville työntekijöille ilman, että työnantajan muut organisaatorakenteet suoraan puuttuvat siihen (em. asia Scattolon, tuomion 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Tätä tukee direktiivissä 2001/23 työntekijöiden edustusta koskevan 6 artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja neljäs alakohta, joiden mukaan direktiivi on tarkoitettu sovellettavaksi kaikkiin direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa asetetut edellytykset täyttäviin luovutuksiin riippumatta siitä, säilyttääkö luovutettu taloudellinen yksikkö itsenäisyytensä luovutuksensaajan rakenteessa (ks. vastaavasti, asia C-466/07, Klarenberg, tuomio 12.2.2009, Kok., s. I-803, 50 kohta).
- 34 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja neljännessä kohdassa käytetty säilyttämisen käsite merkitsee nimittäin sitä, että luovutetulla yksiköllä on pitänyt olla itsenäinen asema joka tapauksessa ennen luovutusta.
- 35 Näin ollen on todettava, että jos pääasiassa kävisi ilmi, että kyseessä olevalla luovutetulla yksiköllä ei ollut ennen luovutusta riittävää toiminnallista itsenäisyyttä, minkä selvittäminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, luovutukseen ei sovellettaisi direktiiviä 2001/23. Tällaisessa tapauksessa ei olisi direktiivin perusteella velvollisuutta turvata työntekijöiden oikeuksia.
- 36 Edellä todetusta huolimatta direktiiviä ei kuitenkaan voida tulkita siten, että se kieltäisi jäsenvaltiota säättämästä tällaisesta työntekijöiden oikeuksien turvaamisesta edellisessä kohdassa tarkoitettun kaltaisessa tilanteessa.
- 37 On nimittäin niin, että direktiivin 2001/23 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan, että on tarpeen huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu.
- 38 Kolmannessa perustelukappaleessa tuodaan näin korostetusti esiin vaara, joka uhkaa työntekijöiden oikeuksien säilymistä työnantajan vaihtuessa, ja tarve suojella työntekijöitä tältä vaaralta asianmukaisilla säännöksillä.

- 39 Näin ollen vain se, ettei luovutettu yksikkö ole toiminnallisesti itsenäinen, ei sellaisenaan voi olla esteenä sille, että jäsenvaltio takaisi kansallisessa lainsäädännössään sen, että työntekijöiden oikeudet säilyvät työnantajan vaihtumisen jälkeen.
- 40 Tätä päätelmää tukee direktiivin 2001/23 8 artikla, jossa säädetään, ettei direktiivi vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen soveltaa tai ottaa käyttöön työntekijälle edullisempia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä.
- 41 On nimittäin niin, että direktiivillä on pyritty yhdenmukaistamaan kyseessä oleva asiakokonaisuus vain osittain, eikä sen tarkoituksena ole yhteisiin kriteereihin perustuvan, tasoltaan yhdenmukaisen suojelun käyttöön ottaminen kaikkialla unionissa vaan sen takaaminen, että asianomainen työntekijä on turvattu suhteessaan luovutuksensaajaan samalla tavalla kuin hän oli suhteessaan luovuttajaan asianomaisen jäsenvaltion oikeussääntöjen nojalla (ks. vastaavasti asia C-209/91, Watson Rask ja Christensen, tuomio 12.11.1992, Kok., s. I-5755, 27 kohta ja asia C-4/01, Martin ym., tuomio 6.11.2003, Kok., s. I-12859, 41 kohta).
- 42 Edellä esitettyjen toteamusten perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa sallitaan yritystoiminnan osan luovutuksen yhteydessä se, että luovutuksensaaja tulee työsuhteiden osapuoleksi luovuttajan sijaan tilanteessa, jossa kyseisen yritystoiminnan osan ei voida katsoa muodostaneen toiminnallisesti itsenäistä taloudellista yksikköä ennen kuin se luovutettiin.

Toinen kysymys

- 43 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on halunnut toisella kysymyksellään vastauksen itse asiassa siihen, onko direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa sallitaan se, että luovutuksensaaja tulee työsuhteiden osapuoleksi luovuttajan sijaan tilanteessa, jossa luovuttajalla säilyy tarkastellun yritystoiminnan osan luovutuksen jälkeenkin huomattava vaikutusvalta luovutuksensaajaan.

Tutkittavaksi ottaminen

- 44 Telecom Italia ja TIIT katsovat, ettei toinen kysymys täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, koska se kohdistuu tosiseikkojen arviointiin.
- 45 Tähän on todettava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymys, jolla on haluttu vastaus siihen, voidaanko direktiiviä 2001/23 soveltaa myös siinä tapauksessa, että luovuttajalla on yritystoiminnan osan luovutuksen jälkeenkin luovutuksensaajaan huomattava vaikutusvalta, koskee direktiivin eli unionin oikeuden tulkintaa.
- 46 Koska unionin tuomioistuimella on SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla toimivalta antaa ennakkoratkaisu unionin oikeuden tulkinnasta, Tribunale di Trenton esittämä toinen kysymys voidaan ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 47 Todettakoon aluksi, ettei yhdestäkään direktiivin 2001/23 säännöksestä käy ilmi, että unionin lainsäätäjän tavoitteena olisi ollut, että luovutuksensaajan itsenäisyys suhteessa luovuttajaan olisi edellytyksenä direktiivin soveltamiselle.

- 48 Tämän jälkeen on muistettava, että unionin oikeuskäytännössä on aiemmin katsottu, että direktiivillä 77/187, sellaisena kuin se oli muutettuna direktiivillä 98/50, joka on kumottu ja olennaisilta osiltaan korvattu direktiivillä 2001/23, on haluttu säännellä kaikkia niitä tilanteita, joissa työnantaja vaihtuu oikeudellisesti toiseksi, jos muut siinä säädetyt edellytykset lisäksi täyttyvät, ja että sitä voidaan siten soveltaa kahden sellaisen samaan konserniin kuuluvan tytäryhtiön väliseen luovutukseen, jotka ovat eri oikeushenkilöitä ja kumpikin tahollaan työsuhteessa omien työntekijöidensä kanssa. Tällöin ei merkitystä ole sillä seikalla, että yhtiöillä on saman omistuspohjan lisäksi myös sama johto ja samat toimitilat ja että ne suorittavat samoja työtehtäviä (asia C-234/98, Allen ym., tuomio 2.12.1999, Kok., s. I-8643, 17 kohta).
- 49 Mikään ei oikeuta sitä, että direktiiviä sovellettaessa emoyhtiön ja sen tytäryhtiöiden yhteisellä markkinakäyttäytymisellä olisi suurempi merkitys kuin näiden yhtiöiden, jotka ovat eri oikeushenkilöitä, välisellä muodollisella erottelulla. Tällainen ratkaisu, jonka seurauksena samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden väliset luovutukset suljettaisiin direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, olisi nimenomaan vastoin direktiivin tavoitetta eli sitä, että varmistetaan mahdollisimman hyvin työntekijöiden oikeuksien turvaaminen työnantajan vaihtuessa antamalla heille mahdollisuus jäädä uuden työnantajan palvelukseen niillä ehdoilla, joista he olivat sopineet luovuttajan kanssa (em. asia Allen ym., tuomion 20 kohta).
- 50 Näin ollen pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tilanne, jossa luovuttajayrityksellä on huomattava vaikutusvalta luovutuksensaajaan, mikä ilmenee tiukasta sidonnaisuudesta yritysten välisen toimeksiantosuhteen vuoksi ja siitä, että liiketoiminnallinen riski jää kummankin yrityksen kannettavaksi, ei sellaisenaan voi olla esteenä direktiivin 2001/23 soveltamiselle.
- 51 Muunlainen tulkinta antaisi mahdollisuuden kiertää direktiivin tavoitetta, jolla on haluttu vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan varmistaa taloudellisessa yksikössä voimassa olevien työsuhteiden jatkuvuus omistajanvaihdoksesta riippumatta (em. asia Klarenberg, tuomion 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 52 Edellä esitettyjen huomioiden perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa sallitaan se, että luovutuksensaaja tulee työsuhteiden osapuoleksi luovuttajan sijaan tilanteessa, jossa luovuttajalla säilyy tarkastellun yritystoiminnan osan luovutuksen jälkeenkin huomattava vaikutusvalta luovutuksensaajaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 53 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa sallitaan yritystoiminnan osan luovutuksen yhteydessä se, että luovutuksensaaja tulee työsuhteiden osapuoleksi luovuttajan sijaan tilanteessa, jossa kyseisen yritystoiminnan osan ei voida katsoa muodostaneen toiminnallisesti itsenäistä taloudellista yksikköä ennen kuin se luovutettiin.**

- 2) **Direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa sallitaan se, että luovutuksensaaja tulee työsuhteiden osapuoleksi luovuttajan sijaan tilanteessa, jossa luovuttajalla säilyy tarkastellun yritystoiminnan osan luovutuksen jälkeenkin huomattava vaikutusvalta luovutuksensaajaan.**

Allekirjoitukset